Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος ἀναβιώσεως τοῦ ναζισμοῦ στὴ σημερινὴ Γερμανία

Η ΒΟΝΝΗ ΒΛΕΠΕΙ ΑΠΕΙΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΒΟΝΝΗ ('Ιδ. 'Υπ.). 'Απ' ὅλα τὰ κράτη τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, ἡ δυτικὴ Γερμανία ἐνδιαφέρεται περισσότερο γιὰ τὴν πάταξη τῆς τρομοκρατίας. Ἕνα πρόβλημα ποὺ τὸ συνδέει μὲ τὴν ἐπιβίωση τῆς δημοκρατίας, ἡ ὁποία ἔπειτα ἀπὸ τὴν χιτλερικὴ λαίλαπα, δὲν ἔχει βοθειὲς ρίζες στὸν Ρῆνο. 'Ο πρώην καγκελλάριος τῆς δυτικῆς Γερμανίας κ. Βίλλυ Μπράντ εἶπε κάποτε.

—'Η δημοκρατία δὲν πρέπει, νὰ μένει στὴν αὐθαίρετη διάθεση τοῦ καθενός. Ὅσοι ἀπορρίπτουν τὰ βασικὰ στοιχεῖα της δὲν πρέπει νὰ ἔχουν τὴν δύναμη νὰ τὴν κάνουν ὅ,τι θέλουν.

Ὅσοι πραγματικὰ πιστεύουν στὶς δημοκρατικὲς ἀρχὲς εἶναι ἀδύνατον νὰ διαφωνήσουν μὲ τὴν ἄποψη αὐτή. Φυσικὰ προβλήθηκαν κατὰ καιροὺς πολλὰ ἐπιχειρήματα νὰ κσταπατηθοῦν τὰ δικαιώματα τὰ ὁποῖα οἱ θεσμοὶ τῆς δημοκρατίας προορίζονται νὰ διαφυλάξουν. Εἶναι ἕνα θέμα γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔγιναν πολλὲς εἰσηγήσεις, διατυπώθηκαν πολλὲς ἀντιρρήσεις καὶ προπαντὸς στὴ δυτικὴ Γερμανία ἐκδηλώθηκαν πάρα πολλὲς διαφωνίες.

Τοὺς τελευταίους μῆνες ἡ ἀνησυχία τῶν Γερμανῶν γιὰ τὴν εἰκόνα ποὺ παρουσιάζουν στοὺς ξένους (μιὰ ἀνησυχία ποὺ διαρκῶς ἐντείνεται μετὰ ποὺ παρουσιάζουν στοὺς ξένους (μιὰ ἀνησυχία ποὺ διαρκῶς ἐντείνεται μετὰ τὴν πτώση τοῦ Χίτλερ) ἔχει φθάσει στὴν κορύφωσή της. Εἶναι γεγονὸς ὅτι τὰ αὐστηρὰ μέτρα τῆς κυβερνήσεως τῆς Βόννης ἐναντίον τῶν τρομοκρατῶν τὴν ὁμάδος Μπάαντερ—Μάϊνχοφ, καθὼς καὶ ἡ ἀπόδραση τοῦ χιτλερικοῦ ἐγκληματία πολέμου Χάρμπερτ Κάπλερ ἀπὸ ἰταλικὴ φυλακὴ καὶ ἡ ἄρνηση τῆς δυτικογερμανικῆς κυβερνήσεως νὰ τὸν παραδώσει στὴν 'Ιταλία. (ὥσπου τελικὰ ὁ Κάπλερ πέθανε στὴ Γερμανία) προκάλεσαν στὴν Βόννη καὶ προπαντὸς στὴ Βαυαρία, κῦμα ἀγανακτήσεως τῶν πιὸ φιλελευθέρων στοιχείων.

Στὸ ἐξωτερικὸ — ἰδίως στὴ Γαλλία καὶ τὴν 'Ιταλία κλιμακώθηκαν ἐπικίνδυνα τὰ ἀντιγερμανικὰ αἰσθήματα.

'Ιδιαίτερα ζωηρὸς ἦτο ὁ θόρυβος ποὺ ἔγινε γιὰ τὰ δυτικογερμανικὰ μέτρα ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας, ποὺ ἀφοροῦν τὴν διαδικασία, βάσει τῆς ὁποίας ἐμποδίζεται κανεὶς νὰ ἀκολουθήσει τὸ ἐπάγγελμά του γιὰ πολιτικοὺς λόγους. Πρόκειται γιὰ τὴν τύχη τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπορρίπτονται στὶς ἐξετάσεις ἀπὸ τὶς ὁποῖες περνοῦν οἱ ὑποψήφιοι γιὰ τὶς δημόσιες ὑπηρεσίες τῆς δυτικῆς Γερμανίας. Στὶς ὑπηρεσίες αὐτὲς ἐργάζονται τὰ 13% τοῦ δυτικογερμανικοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ, τὸ ὁποῖο, ὅπως εἶναι γνωστὸ ὑπολογίζεται σὲ 25.000.000 ἄτομα. Φυσικά, στὸν ἰδιωτικὸ τομέα τῆς οἰκονομίας δὲν ἀπαιτοῦνται τέτοιες ἐξετάσεις.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι στὴν περίπτωση αὐτὴ γίνεται πολὺς θόρυβος γιὰ τὸ τίποτα, γιατὶ βάσει τῶν στατιστικῶν στοιχείων τῆς κυβερνήσεως σὲ διάστημα 30 μηνῶν ἀπὸ τοὺς 455.000 ὑποψηφίους δημοσίους ὑπαλλήλους ἀπορρίφθηκαν τελικὰ 400 μὲ τὸ αἰτιολογικὸ ὅτι πρέσβευαν τὴν βιαία κατάληψη τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν τῆς χώρας.

'Η κυβέρνηση Σμίτ, ὑποστηρίζει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἀντιδημοκρατικοὶ θεσμοί. 'Απλῶς ἐφαρμόζονται ὡρισμένα μέτρα ἀσφαλείας, ποὺ ψηφίσθηκαν στὰ 1972, ὅταν καγκελλάριος ἦταν ὁ ἡγέτης τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος κ. Μπρόντ. Κατὰ τὴν γνώμη τῆς κυβερνήσεως τὸ μέτρο αὐτὰ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο, παρὰ ἡ συνηθισμένη διαδικασία τῶν δυτικῶν δημοκρατιῶν νὰ ἐμποδίζουν τὴν εἴσοδο στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες τῶν ἀτόμων ἐκείνων, ποὺ ἔχουν στρατευθῆ γιὰ τὴν κατάλυση τῶν θεσμῶν τῆς δημοκρατίας. Ἕνας καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας ἔθεσε τὸ θέμα μὲ τὴν ἑξῆς ἐρώτηση:

«Μποροῦν τὰ ἄτομα ποὺ πρεσβεύουν τὴν ἀνατροπὴ τοῦ συντάγματικοῦ συστήματος διακυβερνήσεως νὰ ἐνεργοῦν γιὰ λογαριασμὸ τοῦ συστήματος αὐτοῦ μέσα στὸ πνεῦμα τοῦ συντάγματος.

Τὰ μέτρα ποὺ θεσπίσθηκαν τὸ 1972 προκάλεσαν πολλὲς διχογνωμίες. Τὸ ἐπίμαχο σημεῖο εἶναι τὸ ἄρθρο ποὺ προβλέπει, ὅτι ἂν ὁ ὑποψήφιος ποὺ θὰ διορισθῆ σὲ δημόσια ὑπηρεσία εἶναι μέλος μιᾶς ὀργανώσεως, ἡ ὁποία ἔχει ἔχει ἐπιδιώκει σκοπούς, ἐχθρικοὺς πρὸς τὸ σύνταγμα, τότε ἡ ἰδιότητά του αὐτὴ δικαιολογεῖ ἀμφιβολίες ἂν τὸ ἄτομο σὲ δεδομένη στιγμὴ θὰ ὑπερασπισθῆ τὴν ἐλεύθερη δημοκρατικὴ τάξη.

Τὰ πιὸ φιλελεύθερα στοιχεῖα τῆς δυτικῆς Γερμανίας ὑποστηρίζουν ὅτι τὰ μέτρα ποὺ παρεμποδίζουν ἕνα ἄτομο νὰ μπεῖ σὲ μιὰ δημόσια ὑπηρεσία μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν προοίμιο μιᾶς ἄνευ προηγουμένου καταχρήσεως τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, καταχρήσεως ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ φθάσει μέχρι τῆς ἐπιβολῆς ἀνοικτοῦ φασιστικοῦ καθεστῶτος. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι προφανεῖς οἱ καταχρήσεις ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ σημιουργηθοῦν μ' αὐτὰ τὰ μέτρα καὶ ὡς ἐκ τούτου στὴ Δυτικὴ Γερμανία ἡ ἐφαρμογή τους ὑπῆρξε πάρα πολὺ συγκρατημένη καὶ ἐν πολλοῖς ἔχει ἐγκαταλειφθεῖ σήμερα.

'Οπωσδήποτε, ὅταν ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι ποὺ ἐπιβάλουν τὴν ἐφαρμογὴ τῶν μέτρων καὶ πάντοτε μέσα σὲ καθορισμένα πλαίσια, τὰ μέτρα αὐτὰ ἐπιβάλλονται.

'Η Δυτικὴ Γερμανία ἔχει πικρὴ πεῖρα ἀπὸ τὴν ἀποτυχία τῆς δημοκρατίας τῆς Βαϊμάρης, στὴν 10ετία τοῦ 1920 ποὺ ἀκολούθησε ἡ ἄνοδος τοῦ Χίτλερ, ἐνῶ ἐξ ἄλλου εἶναι πολὺ τρωτὴ στὶς ὑπονομευτικὲς ἐνέργειες τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἰδίως τῆς 'Ανατολικῆς Γερμανίας. 'Η ξέφρενη δράση τῶν τρομοκρατῶν τῆς συμμορίας Μπάαντερ — Μάϊνχοφ, δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ πράγματα ἐκεῖνα ποὺ μποροῦν νὰ ἀμβλύνουν τὴν μέριμνα γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια.

Εἶναι μολαταῦτα γεγονὸς ὅτι σὲ σύγκριση μὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες ἡ Δυτικὴ Γερμανία ἔχει γνωρίσει πολὺ λιγώτερη πολιτικὴ τρομοκρατία. Οἱ πολιτικὲς δολοφονίες καὶ οἱ ἐκρήξεις βομβῶν ποὺ σημειώθηκαν στὴ Γερμανία εἶναι πολὺ λιγώτερες ἀπὸ τὶς τρομοκρατικὲς ἐνέργειες στὴν 'Ιταλία, στὴν 'Ισπανία ἢ ἀκόμη καὶ στὴ Μεγάλη Βρετανία ὅπου τὸ προαιώνιο μῖσος μεταξὺ Ἄγγλων καὶ 'Ιρλανδῶν ἐξακολουθεῖ νὰ δημιουργεῖ θύματα.

'Επὶ πλέον, δὲν ὑπάρχουν στὴ Δυτικὴ Γερμανία ἀντιδημοκρατικὲς δυνάμεις ποὺ νὰ διεκδικοῦν τὴν διακυβέρνηση τῆς χώρας στὸ κοινοβούλιο ἔπως π.χ. στὴν 'Ιταλία στὴν 'Ισπανία ἢ στὴν Πορτογαλία. Στὶς γενικὲς ἐκλογὲς ποὺ ἔγιναν στὰ 1976 οἱ νεοχιτλερικοὶ καὶ οἱ ριζοσπάστες τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς δὲν μπόρεσαν νὰ πάρουν μαζὶ οὔτε τὸ 1% τῶν ψήφων.

'Εξ ἄλλου, ὅπως στὴν 'Αμερικὴ ὑπάρχει ἡ ΣΙΑ ἢ τὸ F.B.I. ἔτσι καὶ στὴ Δυτικὴ Γερμανία δροῦν οἱ μυστικὲς ὑπηρεσίες ἀσφαλείας. Πολλὲς φορὲς οἱ ὑπηρεσίες αὐτὲς δείχνουν ὑπερβάλλοντα ζῆλο. Διεπιστώθησαν πολλὲς φορὲς παράνομες παγιδεύσεις τηλεφώνων. Ἔγιναν διαρρήξεις ἢ καὶ συλλήψεις γιὰ καθαρὰ πολιτικοὺς λόγους. Πολλὲς φορὲς ἡ ἀστυνομία ἔδειξε ὑπερβάλλοντα ζῆλο στὴν ἄσκηση βίας σὲ βάρος τῶν διαδηλωτῶν. Ὅλα αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ μὴ τὰ παραδεχθῆ ἕνας ἀμερόληπτος πολιτικὸς παρατηρητής. 'Απὸ τὸ σημεῖο, ὅμως αὐτό, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι στὴ Δυτικὴ Γερμανία καταλύεται ἡ δημοκρατία ἡ ἀπόσταση εἶναι πολὺ μεγάλη.

'Υπάρχουν πρόγματι στὴ Δυτικὴ Γερμανία νεοναζισταὶ ποὺ ὅλοι ἐργάζονται κρυφὰ. Ἄλλοι μπόρεσαν νὰ διεισδύσουν σὲ δημόσιες ὑπηρεσίες. Μήπως ὅμως δὲν ὑπάρχουν ναζισταὶ στὸ κομμουνιστικὸ καθεστὼς τῆς 'Ανατολικῆς Γερμανίας;

'Οπωσδήποτε ὑπάρχουν, ἀλλὰ κανένας δὲν τοὺς καταγγέλλει. Βέβαια, γιὰ τὴν Δυτικὴ Γερμανία ἡ ἀπειλὴ προέρχεται σήμερα ἀπὸ τὴν ἀριστερά. Καὶ γι' αὐτὸ οἱ προσπάθειες τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν στρέφονται πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή. 'Οπωσδήποτε, ὅμως, οἱ ἀτέλειες αὐτὲς τῆς γερμανικῆς δημοκρατίας δὲν μποροῦν νὰ συσκοτίσουν τὴν ἀξιοσημείωτη πρόοδο ποὺ ἔνει σημειωθῆ ἀπὸ τὸ 1945 καὶ ὕστερα πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς δημιουργίας στὴ Γερμανία μιᾶς ποιοτικῆς δημοκρατίας. Οἱ ναζιστικὲς ἐκδηλώσεις ἢ οἱ καταχρήσεις τῶν ὑπηρεσιῶν ἀσφαλείας, ἀλλὰ καὶ ἡ δράση τῶν τρομοκρατῶν πρέπει νὰ σταθμισθοῦν μὲ τὶς θετικὲς ἐξελίξεις ποὺ ἀντικατοπτρίζονται στὰ συμπεράσματα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δικαστηρίου γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Τὸ δικαστήριο αὐτὸ ἔχει ἀποφανθῆ ὅτι ἀπὸ τὶς 2.500 καταγγελίες ποὺ ὑπεβλήθηκαν κατὰ τῆς δυτικογερμανικῆς κυβερνήσεως ἀφ' ὅτου πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια ἄρχισε νὰ ἰσχύει ἡ σύμβαση γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καμμιὰ δὲν εὐστάθησε 'Ο πρόεδρος τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος κ. Μπράντ συνόψισε ὡς ἑξῆς τὶς στατιστικὲς αὐτές.

—Στὴ χώρα μας ἐπικρατεῖ δημοκρατία. 'Η δημοκρατία βεβαίως κάνει λάθη. Κάνει ὅμως τὰ λιγώτερα λάθη ἀπὸ ὅλα τὰ ὅλλα καθεστῶτα. Καὶ προπαντὸς ἔχει τὴν δύναμη νὰ διορθώνει τὰ λάθη της.

'Ιδιόμορφη συμβίωση κράτους - ἐκκλησίας στὴ σημερινὴ Πολωνία

ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΟΣ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ

ΒΑΡΣΟΒΙΑ, — Εἰς τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῆς ἱστορίας, ἡ Πολωνία εἶναι, ἴσως, ἡ μόνη χώρα ἡ ὁποία θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ δώση Πάπαν εἰς τὴν Καθολικὴν 'Εκκλησίαν. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προσδιώρισε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Καρδιναλίου Βοϊβύλα ὡς Πάπα 'Ιωάννου Παύλου Β ἦτο ἡ βαθειὰ θρησκευτικὴ πίστις, ὁ ἐνθερμος ἐθνικισμὸς καὶ ὁ πείσμων ἀτομικισμὸς τοῦ Πολωνικοῦ λαοῦ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸν πραγματισμὸν καὶ τὴν ἀπρόθυμον, ἀλλ' οὐσιαστικὴν ἀνεκτικότητα τῆς Κομμουνιστικῆς κυβερνήσεως, ἡ ὁποία διέρχεται μίαν βαθεῖαν κρίσιν.

Καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Σοβιετικρατούμενης 'Ανατολικῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ 'Εκκλησία ἰσχυρά. 'Αλλ' εἰς τὴν Πολωνίαν, ὅπου τὰ 90% περίπου τῶν 35 ἑκατομμυρίων κατοίκων εἶναι Καθολικοί, ἡ Καθολικὴ 'Εκκλησία ἀσκεῖ ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ μίαν ἰσχυρὰν ἐπιρροὴν τὴν ὁποίαν οἱ Κομμουνισταὶ γνωρίζουν ὅτι δὲν δύναται νὰ τὴν καταπολεμήσουν κατὰ μέτωπον. Τοῦτο ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα ἕνα ἀσυνήθη συμβιβασμόν, ὁ ὁποῖος ἐξασφαλίζει καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῆς 'Εκκλησίας καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Κράτους.

'Η Πολωνία εἶναι τὸ παράδοξον τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόσμου: μία χώρα εὑρισκομένη μονίμως εἰς τὸ χεῖλος βιαίων ἀναστατώσεων, ἀλλ' ἀπολαύουσα πολὺ μεγαλυτέρας ἐλευθερίας ἀπὸ τὰς ἄλλας χώρας τοῦ Σοβιετικοῦ συνασπισμοῦ.

ΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Διὰ τοὺς Πολωνοὺς εἶναι εὐκολώτατον νὰ ταξιδεύουν εἰς τὴν Δύσιν, οἱ δὲ συνταξιοῦχοι Πολωνοὶ — 'Αμερικανοὶ λαμβάνουν προθύμως τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς νὰ διαμείνουν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα των. Τὰ πλεῖστα τῶν ἀγροκτημάτων των εἶναι ἰδιωτικὰ ἐνθαρρύνονται δὲ αἱ μικραὶ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις. 'Η πολιτικὴ σάτυρα ἀσκεῖται μονίμως εἰς τὰ θέατρα, αἱ Δυτικαὶ κινηματογραφικαὶ ταινίαι προβάλλονται εὐρύτατα, αἱ δὲ Δυτικαὶ ἐφημερίδες πωλοῦνται ἐλευθέρως. Ὁ μέσος Πολωνὸς αἰσθάνεται ἐλεύθερος νὰ ἐκφραζῆ τὰς γνώμας του ἄνευ φόβου. Καὶ ὅμως, οὐδὲν ἐκ τῶν ἐπιτευγμάτων τούτων ἱκανοποιεῖ τοὺς Πολωνούς. 'Η Πολωνία εἶναι μία ἀνήσυχος χώρα, τὴν ὁποίαν οἱ Πολωνοὶ δυσκολεύονται νὰ ἐλέγξουν. Οἱ ἀγρόται, οἱ ἐργάται τῶν ἐργοστασίων καὶ οἱ διανοούμενοι ἔχουν ἐξαναγκάσει ἐπανειλημμένως τὴν κυβέρνησιν τῆς Βαρσοβίας νὰ παραιτηθῆ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Μαρξιστικῆς θεωρίας καὶ ἐκ τῆς Μαρξιστικῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Εἰς τὴν Πολωνικὴν πρωτεύουσαν οἱ εἰδικοὶ εἶναι πεπεισμένοι ὅτι τὸ Κρεμλῖνον ἓν μόνον πρᾶγμα θέλει ἀπὸ τὴν Πολωνία τὴν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν σταθερότητα. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, οἱ Ρῶσσοι ὑποστηρίζουν τὸ καθεστὼς Γκέρεκ μὲ δάνεια, ἀποφεύγουν δὲ τὰς ἀπειλάς. Οἱ ἐπίσημοι, ὅμως, γνωρίζουν ὅτι, εἰς τὴν παραμικρὰν τάσιν ἀπομακρύνσεως τοῦ κόμματος ἐκ τῆς πατροπαραδότου προσηλώσεώς του εἰς τὴν Μόσχαν ἡ Σοβιετικὴ στρατιωτικὴ ἐπέμβασις θὰ εἶναι ἀναπόφευκτος.

'Η ἔντασις εἰς τὰς σχέσεις τῆς κυβερνήσεως μὲ τοὺς ἀντιφρονοῦντας ἔχε αὐξηθῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἐν τούτοις ὁ Γκέρεκ ἀποφεύγει νὰ λάβη σκληρὰ μέτρα, ἐκ φόβου μιᾶς ἀναταραχῆς ἡ ὁποία θὰ ἐνίσχυε τοὺς δεσμοὺς τῶν ἐργατῶν μὲ τοὺς διανοουμένους καὶ θὰ ἐνεθάρρυνεν ἄλλας ὁμάδας δυσηρεστημένων εἰς τὸ νὰ προκαλέσουν τὸ καθεστώς. Εἰς ἕτερος λόγος τοῦ συγκρατημοῦ τῆς κυβερνήσεως εἶναι ἡ βεβαιότης ὅτι ἡ λῆψις σκληρῶν μέτρων θὰ ἐξώργιζε τοὺς Καθολικοὺς ἡγέτας καὶ θὰ ἐξέθετεν εἰς κίνδυνον τὴν εἰρηνικὴν συνύπαρξιν 'Εκκλησίας καὶ Κράτους.

ΠΩΣ ΣΥΝΕΒΙΒΑΣΘΗΚΑΝ

Οἱ Καθολικοὶ καὶ οἱ Κομμουνισταὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἔλθουν εἰς συμβιβασμὸν τῷ 1977, ὅταν ἡ κυβέρνησις, ἀντελήφθη ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ νικήσει τὴν 'Εκκλησίαν, οἱ δὲ καθολικοὶ ἀπεδέχθησαν τὴν μονιμότητα τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος. Διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν Γκέρεκ ἀπέβλεπεν εἰς τὴν βοήθειαν τῆς 'Εκκλησίας διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τῆς χώρας, ἡ δὲ 'Εκκλησία ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δημοσιεύσεως, ἄνευ λογοκρισίας, τῆς ἐκκλησιαστικῆς φιλολογίας καὶ τῆς συζητήσεως τῶν δημοσίων ζητημάτων. Οὐδεμία πλευρὰ ἐπέτυχε πλήρως τοὺς σκοποὺς των, τελευταίως δέ, ὑπάρχουν σημεῖα ἐντάσεως, δεδομένου ὅτι ἡ 'Εκκλησία ἐπανήρχισε νὰ κατηγορῆ τὴν κυβέρνησιν ὅτι διώκει τοὺς θρησκευομένους.

Ὡρισμένοι εἰδικοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια διὰ τὴν ἐκλογὴν Πολωνοῦ Πάπα θὰ ἄρη, προσωρινῶς τὴν ἀσκουμένην πίεσιν κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Προβλέπουν, ὅμως, ὅτι μετ' ὀλίγον τόσον ἡ 'Εκκλησία ὅσον καὶ ὁ λαὸς θὰ ἀρχίσουν νὰ διεκδικοῦν νέας βελτιώσεις εἰς τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς των.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΜΕΡΤΑΝ

'Ατομικὲς ἐλευθερίες

'Η ἐλευθερία τῆς ἐκφράσεως δὲν ἔχει βαρύτητα ἐὰν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς πληροφορήσεως

ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΑΛΛΙΚΗ «ΛΕ ΝΟΥΒΕΛ ΛΙΤΕΡΑ

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ δικαιώματα, λοιπόν, ξανάγιναν τῆς μόδας καὶ ἐμφανίζονται σὰν πρῶτο θέμα στὴν ἡμερήσια διάταξη. Σίγουρα θάπρεπε νὰ χαροῦμε γι' αὐτό. 'Ενῶ γιὰ τόσο καιρὸ εἶχαν ξεγραφτεῖ στὸ ὄνομα ἰδεολογιῶν, νάτα πάλι νὰ ἀποτελοῦν, τὴν ἰδεολογία ἐκείνη ποὺ ἀπωθεῖ καὶ ἐξουδετερώνει ὅλες τὶς ἄλλες.... Ἔρχονται ἀπὸ μακριά.

Ὅμως γιὰ τὶ πρᾶγμα πρόκειται; Ποιὸς λοιπόν, εἶναι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ ζητᾶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ τὰ δικαιώματα; 'Υπόρχει ὁ ἄνθρωπος τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων; Δὲν τὸν ἔχουμε ἀκόμη συναντήσει. 'Ο πρόεδρος τῶν Η.Π.Α., ποὺ μιλᾶ συνέχεια γι' αὐτά, μοιράζει τὴν εὔνοιά του παράλληλα στὸν Σάχη τῆς Περσίας καὶ στὸν στρατηγὸ Βιντέλα. Καὶ οἱ ἐλπίδες, ποὺ γεννήθηκαν στὸ 'Ελσίνκι, σβήσανε στὸ Βελιγράδι. Ὅμως, ἂς μὴν ὑπερκεράζουμε καὶ ἂς γυρίσουμε λίγο πίσω. Στὴν ἐποχὴ τοῦ τρόμου, ἐπίσης, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα θεωροῦνταν «ἀναντίρρητα καὶ ἱερά», «ἀπόλυτα καὶ ἀναφαίρετα», «αἰώνια καὶ παγκόσμια»....

Ὅταν, ἄλλωστε, στὶς παραμονὲς τοῦ Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου, ἐπρόκειτο νὰ ψηφιστεῖ μιὰ «Παγκόσμια διακήρυξη τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων», ὅλοι ἀμέσως συμφώνησαν. Πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι τὸ κείμενο τῆς διακήρυξης αὐτῆς δὲν περιεῖχε νομικὲς ὑποχρεώσεις, ποὺ θὰ δέσμευαν τὰ κράτη. Ὅσο χτιζόταν στὸ χαρτί, αὐτὸς ὁ πύργος τῆς Βαβέλ, δὲν ἔμπαινε κανένα πρόβλημα ἑρμηνείας. Μετὰ ἄρχισαν τὰ προβλήματα. Χρειάστηκαν περίπου δεκαοχτὼ χρόνια γιὰ νὰ δοθεῖ ἰσχὺς στὸ νόμο τῶν διακηρυγμένων ἐλευθεριῶν. Παρακολουθήσαμε ἕναν ἀπὸ τοὺς πιὸ μακρόχρονους διαλόγους τῆς ἱστορίας τοῦ δικαίου. Γιατί, ἐνῶ τὰ Δυτικὰ κράτη ἔδιναν προτεραιότητα στὶς πολιτικὲς ἐλευθερίες καὶ σὲ κεῖνες τοῦ ἀτόμου, τὰ «σοσιαλιστικὰ» κράτη κύρια ἔδιναν προτεραιότητα στὶς οἰκονομικὲς καὶ κοινωνικές. Καὶ ὁ Τρίτος Κόσμος, ποὺ τότε γεννιόταν, ἀντιμετώπιζε μὲ κάποια ὑποψία «παγκόσμιες ἀξίες» ποὺ κληρονόμησε ἀπὸ τὶς ἀποικιακὲς δυνάμεις.... Ἀπὸ γενικὰ ποὺ ἦταν τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, γίνονταν εἰδικά. Καὶ ὄχι πιὰ ἀπόλυτα, ἀλλὰ δυστυχῶς σχετικά. Καὶ πρόσκαιρα.

Μᾶς φαίνεται ἀπαραίτητο νὰ ἐκφράσουμε ἐπίσης κάποιες ἀνησυχίες γιὰ τὰ πλήγματα ποὺ καταφέρονται κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν γενικὰ καὶ κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἔκφρασης εἰδικότερα, ἀκόμα καὶ στὶς Δυτικὲς δημοκρατίες. Αὐτὸ δὲν ἔχει ἀναγκαστικὰ σὰν στόχο νὰ ἀμφισβητήσει τὴν ποιότητα τῶν δημοκρατικῶν κοινωνιῶν, ἀλλὰ νὰ δείξει τὰ ὅρια τῆς προσήλωσής τους στὸ δημοκρατικὸ ἰδεῶδες. Θὰ ἦταν φαιδρὸ νὰ δεχτοῦμε, περιπτωσιακά, ν' ἀκολουθήσουμε μανιχαϊστικὰ σχήματα.

Ἄς μιλήσουμε γιὸ τὴν ἐλευθερία τῆς ἔκφρασης. Πιστεύουμε λόγου χάρη, ὅτι στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη αὐτὴ δὲν συναντᾶ ἐμπόδια. Ἐδῶ ἀξίζει νὰ ἐπιμείνουμε λίγο. Καὶ νὰ δοῦμε, γιὰ παράδειγμα, μιὰ πρόσφατη ἀπόφαση μὲ τὴν ὁποία τὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριο τῶν 'Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, ἀπόρριψε μὲ ἀπόλυτη πλειοψηφία μιὰ προσφυγὴ ποὺ ἔκαναν πέντε Δυτικογερμανοὶ δημοσιογράφοι, κατὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Αὐγούστου 1968, ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει, κάτω ἀπὸ ὡρισμένες συνθῆκες, τὸν μυστικὸ ἔλεγχο τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τὴν παρακολούθηση τῶν τηλεφώνων. Ἀξίζει νὰ ὑπενθυμίσουμε ὅτι ἡ ἄσκηση τῶν περισσότερων δικαιωμάτων ποὺ ἔχουν ἀναγνωριστεῖ ἀπὸ τὸ εὐρωπαϊκὸ σύμφωνο μπορεῖ νὰ ὑποστεῖ ὡρισμένους περιορισμοὺς «στὸ καθαρὰ ἀναγκαῖο μέτρο γιὰ τὴ διατήρηση τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν». Τὸ δικαστήριο τοῦ Στρασβούργου ἀναφέρθηκε μὲ τὴν εὐκαιρία στοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν σήμερα τοὺς θεσμοὺς αὐτούς, γιὰ νὰ ἐγκαθιδρύσει ἔτσι τὸ ἔλεγχο τῶν «ἐπαναστατικῶν στοιχείων», τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν νὰ τοὺς τορπιλλίσουν.

Ἄς εἴμαστε προσεκτικοί: ὅταν οἱ δημοκρατίες «ἀμύνονται», πολὺ συχνὰ φτάνουν σχεδὸν στὸ σημεῖο νὰ φαλκιδεύουν τὶς ἴδιες τὶς ἀρχὲς πάνω στὶς ὁποῖες στηρίζονται. Πρὶν ἀπὸ λίγο ἀκόμη τὸ ἴδιο δικαστήριο, ἐξετάζοντας ἰρλανδικὲς προσφυγὲς ποὺ ἀναφέρονταν στὴν ἐφαρμογὴ ἀπὸ τὸν Βρετανικὸ στρατὸ, ἀνακριτικῶν μεθόδων ποὺ προκαλοῦσαν διαφόρων εἰδῶν ψυχικὰ τραύματα στοὺς ἀνακρινόμενους, ἔκανε μία λεπτὴ διάκριση μεταξὺ «ἀπάνθρωπης καὶ ταπεινωτικῆς συμπεριφορᾶς» (ἔτσι ὅπως ἀναφέρονται στὶς διατάξεις τοῦ συμφώνου) καὶ τοῦ «πραγματικοῦ βασανισμοῦ»). Μποροῦμε, λοιπόν, νὰ κατηγορήσουμε τοὺς νομικοὺς ὅτι φοβοῦνται τὶς λέξεις; Μήπως θὰ φθάναμε ἔτσι στὸν κυνισμό;

Ὅμως εἴδαμε ἀκόμη νὰ ἀρνοῦνται ὁρισμένες ἐλευθερίες, στοὺς «ἐχθροὺς τῆς ἐλευθερίας». Βρισκόμαστε στο Στρασβοῦργο: ἂς μείνουμε ἐδῶ γιὰ λίγο ἀκόμη. Στὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης συντάχθηκε μία «σύμβαση γιὰ τὴν καταστολὴ τῆς τρομοκρατίας», ἡ ὁποία καταργεῖ τὴν πολύχρονη διάκριση μεταξὺ πολιτικῶν ἐγκλημάτων καὶ ἐγκλημάτων κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου: καταργεῖ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου! Οἱ τρομοκράτες θὰ πρέπει νὰ τρίβουν τὰ χέρια τους. Οἱ δημοκράτες σιγὰ—σιγὰ θὰ ἀρχίσουν νὰ μοιάζουν μὲ τὸ πορτραῖτο ποὺ οἱ πρῶτοι τοὺς κάνουν: αὐτὸ θὰ εἶναι ἡ νίκη τῶν τελευταίων.

Ἄς γίνουμε κατανοητοί. Ἐδῶ δὲν θέλουμε νὰ δικάσουμε τοὺς θεσμοὺς τοῦ Στρασβούργου. Ὅμως τὰ ὄργανα ποὺ τέθηκαν σὲ λειτουργία ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ σύμβαση τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν θεμελιακῶν ἐλευθεριῶν, δὲν θεωροῦνται σὰν τὰ τείχη ποὺ ὕψωσε ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ; Τὶ θὰ συμβεῖ ἂν οἱ θεσμοὶ αὐτοὶ ὑ